

РОЛЬ УРЯДУ В МІНІМІЗАЦІЇ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ЕКОНОМІЧНИХ РИЗИКІВ КОРПОРАТИВНИХ СТРУКТУР В АГРОБІЗНЕС-СЕКТОРІ

Проаналізовано регіональні та державні урядові програми підтримки корпоративних сільськогосподарських структур. Доведено доцільність розробки ефективної системи управління ризиками, адаптованої до умов української економіки; необхідність втручання держави в стратегію і тактику антикризового управління для мінімізації економічних ризиків.

Вступ. Ринкові перетворення, які здійснюються в Україні протягом останніх п'ятнадцяти років, докорінним чином змінили середовище функціонування економічних суб'єктів, посиливши в ньому компонент невизначеності. Автоматично з'явилась необхідність розробки ефективної системи управління ризиками, адаптованої до умов української економіки взагалі та до окремих сфер діяльності зокрема.

У корпоративних сільськогосподарських структурах Житомирського регіону (як і України в цілому) відсутня ефективна система ризик-менеджменту, що знижує здатність компаній оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Для

подолання негативних явищ і процесів в аграрній сфері, а також мінімізації наявних ризиків корпоративного сектора, заходів, які вживаються на рівні окремих підприємств, недостатньо. Надзвичайно важливим є активне втручання держави в стратегію і тактику антикризового управління економічними об'єктами.

Матеріали і методика дослідження. Основу досліджень складають концепції і погляди вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, матеріали наукових семінарів і конференцій. В роботі використано такі методи дослідження як аналіз, синтез, системний і ситуаційний підходи, прийоми теоретичного узагальнення і порівняння.

Результати дослідження. Вирішальний вплив на зниження ризиків корпоративних структур, які функціонують в аграрному бізнесі, мають державні та регіональні програми підтримки АПК і корпоративного сектора економіки.

Згідно із Законом України "Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року" від 18 жовтня 2005 р. № 2982-IV державна аграрна політика спрямована на досягнення таких стратегічних цілей: гарантування продовольчої безпеки держави; перетворення аграрного сектора на високоефективний, конкурентоспроможний на внутрішньому і зовнішньому ринках сектор економіки держави; комплексний розвиток сільських територій та розв'язання соціальних проблем на селі [1].

Спроби змоделювати розвиток аграрного сектора були зроблені в загальнодержавній Комплексній програмі підтримки і розвитку українського села "Добробут через аграрний розвиток" на 2005-2010 рр., основними цілями якої є визначення стратегічних галузевих пріоритетів за рахунок збалансованого використання ринкових і державних механізмів регулювання [2].

В агропромисловому комплексі Житомирської області розроблено ряд власних регіональних комплексних програм для підтримки і розвитку аграрного сектора, зокрема Програма „Зерно Житомирщини 2006-2010 рр.” (розпорядження голови ОДА №272 від 26.08.05); Перспективна програма розвитку хмелярства в господарствах області на 2006-2010 рр. (розпорядження голови ОДА №350 від 01.11.05); Програма насінництва сільськогосподарських культур на 2006-2010 рр. (розпорядження голови ОДА №370 від 14.11.05); Програма розвитку кормовиробництва в сільськогосподарських підприємствах області на період 2006-2010 рр. (розпорядження голови ОДА №49 від 15.02.06); Програма розвитку бурякоцукрового комплексу області на 2006-2010 рр. (розпорядження голови ОДА №48 від 15.02.06); Програма розвитку ріпаківництва в господарствах області на 2006-2010 рр. (розпорядження голови ОДА №80 від 06.03.06); Програма розвитку льонарства в господарствах області на 2006-2010 рр. (розпорядження голови ОДА №79 від 06.03.06).

Недостатній рівень корпоративного управління є одним з найвагоміших структурних бар'єрів динамічного розвитку економіки Житомирського регіону, однією з найістотніших інституційних перешкод залученню зарубіжних інвестицій і активізації вітчизняних інвесторів.

Активні дії у сфері впровадження належного корпоративного управління здійснює Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку, яка формує та забезпечує реалізацію єдиної державної політики щодо розвитку і функціонування ринку цінних паперів в Україні, а також координацію діяльності державних органів у вирішенні зазначених питань.

До найважливіших досягнень уряду у сфері розвитку корпоративного сектора України за останні роки слід віднести прийняття Законів України "Про цінні папери та фондовий ринок" і "Про акціонерні товариства", удосконалення приватизаційних механізмів, сприяння виходу українських господарюючих суб'єктів на міжнародні ринки капіталу і спробу вирішення проблеми подвійного реєстраторства [3].

На сучасному етапі планується розробка регіональної Програми розвитку корпоративного управління в акціонерних товариствах і ринку цінних паперів Житомирської області з урахуванням основних завдань державної політики на фондовому ринку, викладених в Методичних рекомендаціях щодо розробки

(складання) регіональної програми розвитку корпоративного управління в акціонерних товариствах, затверджених наказом Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 21.07.2003 №582 [1].

Таблиця 1

Бюджетне фінансування регіональних програм коштів ДБ по Головному управлінню агропромислового розвитку Житомирської ОДА на 2007 рік

№ з/п	Назва програми	КПКВ (код програмної класифікації видатків)	Ліміт на 2007 рік, грн.	Фактичне надходження коштів станом на 25.12.07
1	Селекція в тваринництві та птахівництві на підприємствах агропромислового комплексу	2801190	2860,00	2860,00
2	Бюджетна тваринницька дотація і державна програма виробництва продукції тваринництва	2801210	33168,80	33168,80
3	Селекція в рослинництві	2801220	1921,00	1699,00
4	Фінансова підтримка розвитку хмелярства	2801510	20291,20	16095,10
5	Закладання і нагляд за молодими садами, виноградниками та ягідниками	2801350	109,00	109,00
6	Заходи з охорони і захисту раціонального використання лісів, наданих в постійне користування агропромисловим підприємствам	2801260	3126,00	3126,00
7	Фінансова підтримка підприємств агропромислового комплексу, що знаходяться в особливо складних кліматичних умовах	2801280	7436,60	7436,60
8	Фінансова підтримка підприємств агропромислового комплексу через механізм здешевлення короткострокових і середньострокових кредитів	2801240	15790,00	9954,10
9	Часткова компенсація вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва	2801430	3340,00	3340,00
10	Підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації робітничих кадрів агропромислового комплексу	2801130	209,50	209,50
11	Здешевлення вартості страхових премій (внесків) фактично сплачених суб'єктами аграрного ринку	2801580	1079,00	564,00
12	Державна підтримка сільськогосподарської дорадчої служби	2801270	381,00	20,00
13	Організація і регулювання діяльності установ у системі агропромислового комплексу	2801310	60,17	60,77

Важливим фактором нейтралізації впливу економічних ризиків в АПК є наявність системи страхування агробізнес-ризиків. Міжнародна практика пропонує різні варіанти розвитку такої системи, зокрема надання страхових послуг приватними страховими компаніями без допомоги держави (Швеція), надання фінансової допомоги для покриття катастрофічних збитків (Німеччина, Італія, США, Канада), участь держави у пулах перестраховання (Португалія, Іспанія), субсидування страхових премій щодо деяких страхових продуктів (Іспанія, Франція, Австрія), субсидування програм страхування від багатьох ризиків (Канада, США) [4].

Розвиток ефективних урядових програм підтримки аграрного сектору та грамотної політики у сфері корпоративного управління знизить ризикованість бізнесу українських компаній, сприятиме усвідомленню глибокого розуміння суті економічних явищ і процесів, формуванню гнучкого професійного мислення і вміння маніпулювати методологією аналізу і прийняття рішень в умовах невизначеності, від якості здійснення яких залежать перспективи існування підприємств як суб'єктів ринку.

Висновок. Ринкові перетворення в Україні зумовлюють необхідність розробки ефективної системи управління ризиками, адаптованої до умов української економіки взагалі та до окремих сфер діяльності зокрема. Для подолання негативних явищ і процесів в аграрній сфері, а також мінімізації наявних ризиків корпоративного сектору

важливим є активне втручання держави в стратегію і тактику антикризового управління економічним об'єктом.

SUMMARY

The author analyses regional and state programs for support of corporate agricultural structures. The shows the need to develop an efficient risk management system, adapted to the needs of the Ukrainian economy; the need for government's involvement into the strategy and tactics of the anticrisis management for the purposes of economic risks minimization.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua)
2. Загальнодержавна комплексна програма підтримки та розвитку українського села "Добробут через аграрний розвиток" на 2005-2010 роки.
3. Наумець І. Торги без правил // Фондовий ринок. – 2005. – № 48. – С. 16.
4. Шинкаренко Р. Створення системи страхування ризиків в агробізнессекторі: стратегії та етапи розробки // Агрокомпас, – 2004. – № 3. – С. 4-7.

Надійшла до редколегії 5 червня 2009 р.